

บริบทของการทำงานกวาดถนน พนักงานกวาดถนนต้องเผชิญกับสิ่งคุกคามต่อสุขภาพ ในสภาพแวดล้อมการทำงาน จึงทำให้พนักงานกวาดถนนมีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดภาวะเจ็บป่วย จากการทำงาน นอกจากนี้พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่กำหนดภาวะสุขภาพ การวิจัยเชิงพรรณนารุ่นนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพและพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของพนักงานกวาดถนน จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นพนักงานกวาดถนน ที่ทำงานในสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 181 คน ทำการรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2549 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ข้อมูล ส่วนบุคคล ภาวะสุขภาพ และพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .91 และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ในระดับที่ยอมรับได้ (.95-1) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 55.80 มีการรับรู้ภาวะสุขภาพทั่วไปในระดับดีและ ร้อยละ 32.40 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความเจ็บป่วยที่อาจเกี่ยวเนื่องกับการสัมผัสสิ่งคุกคามต่อสุขภาพจากการทำงานที่พบบ่อยในพนักงานกวาดถนน ได้แก่ อาการปวด เมื่อย ล้า ในระบบ โครงร่างและกล้ามเนื้อ (ร้อยละ 79.00) อาการปวดศีรษะ (ร้อยละ 51.93) อาการแสบตา ระคายเคืองตา (ร้อยละ 41.99) ไอมีเสมหะหรือแน่นจมูก น้ำมูกไหล (ร้อยละ 28.73) หูอื้อ มีเสียงดังในหู (ร้อยละ 24.86) ความเครียดจากการทำงาน (ร้อยละ 24.86) ผื่นที่ผิวหนัง ระคายเคือง (ร้อยละ 22.10) ระคายเคืองทางเดินหายใจ (ร้อยละ 21.55) หายใจเหนื่อยหอบ (ร้อยละ 19.89) และอุบัติเหตุบาดเจ็บจากขยะที่มั่ว (ร้อยละ 18.23) ส่วนพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 67.95 มีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และในแต่ละด้านคือ ด้านการออกกำลังกาย ด้านโภชนาการ ด้านความปลอดภัยและการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ด้านการจัดการความเครียด และด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน (ร้อยละ 45-77) ประการสำคัญเฉพาะการหลีกเลี่ยงสารเสพติดพบกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 59.12 มีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพในระดับสูง

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า พยาบาลอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งทีมสุขภาพที่เกี่ยวข้องควรตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาการเฝ้าระวังสุขภาพอย่างเป็นระบบสำหรับพนักงานกวาดถนน รวมทั้งเสริมสร้างความตระหนักและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพและความเสี่ยงต่อสุขภาพสำหรับกลุ่มนี้ เพื่อนำไปสู่การปรับทั้งพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพและพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายก่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงานและส่งผลต่อสุขภาพของพนักงานกวาดถนน

Within an occupational context, street cleaners are potentially exposed to workplace hazards, thereby, resulting in occupation health problems. Health promoting behavior is also accepted to be one factor of health determinants. This descriptive study, thus, aimed to investigate health status as well as health promoting behaviors among street cleaners in Songkhla Province. The study sample comprised 181 street cleaners working at Hatyai municipality, Songkhla Province. Data collection was conducted during July to August, 2006. The research instrument was an interview form, consisting of three main parts: demographic data, health status, and health promoting behaviors. A panel of experts confirmed the instrument's content validity with an index of 0.91, while the reliability calculated using Pearson's product moment correlation coefficients was at an acceptable level (0.95-1). Data were analyzed using descriptive statistics.

The main results revealed that the study sample perceived their general health status at a good level (55.80%) and also at a moderate level (32.40%). Common illnesses probably related to environmental work hazards among the study sample were muscle strain and fatigue (79.00%), headache (51.93%), eye irritation (41.99%), cough with phlegm or nose irritation (28.73%), tinnitus (24.86%), work related stress (24.86%), skin problems (22.10%), air way irritation (21.55%), dyspnea (19.89%), and accidental sharp injuries (18.23%). With regard to health promoting behavior, it was found that 67.95 percent of the sample had such total behavior at a moderate level. Each aspect of such behavior including exercise, nutrition, work safety and accident prevention, stress management, and interpersonal relationships was also at a moderate level (45-77%). It is worth noting that only substance abuse avoidance among the study sample was at a high level (59.12%).

The results of this study, hence, indicate that occupational and environmental health nurses and also related health personnel have to place great importance for systematic development of health surveillance for street cleaners. In addition, occupational health nurses should enhance awareness and disseminate health risk information for these employees. It is anticipated that to modify either health promoting behaviors or personal protective equipment use will result in safer work and thereafter wellness among street cleaners.